

HỒ CHÍ MINH

TOÀN TẬP

Xuất bản lần thứ ba

1924 - 1929

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA

HỒ CHÍ MINH TOÀN TẬP
XUẤT BẢN LẦN THỨ BA
THEO QUYẾT ĐỊNH CỦA
BAN BÍ THƯ TRUNG ƯƠNG
ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM
SỐ 299-QĐ/TW, NGÀY 6
THÁNG 4 NĂM 2010.

HỘI ĐỒNG XUẤT BẢN

TRƯƠNG TẤN SANG	Chủ tịch Hội đồng
TÔ HUY RÚA	Phó Chủ tịch Hội đồng
PHAN DIỄN	Ủy viên Hội đồng
LÊ VĂN DŨNG	Ủy viên Hội đồng
LÊ HỮU NGHĨA	Ủy viên Hội đồng
ĐỖ HOÀI NAM	Ủy viên Hội đồng
NGUYỄN DUY HÙNG	Ủy viên Hội đồng

BAN CHỈ ĐẠO XÂY DỰNG BẢN THẢO

LÊ HỮU NGHĨA	Trưởng ban
PHẠM HỒNG CHƯƠNG	Phó Trưởng ban
NGUYỄN KHÁNH BẬT	Ủy viên
NGUYỄN DUY HÙNG	Ủy viên

NHÓM XÂY DỰNG BẢN THẢO TẬP 2

PHẠM HỒNG CHƯƠNG	Trưởng nhóm
ĐINH NGỌC QUÝ	
TRẦN VĂN HẢI	
PHAN NGỌC LIÊN	
NGUYỄN VĂN KHOAN	
NGUYỄN THỊ GIANG	

HỒ CHÍ MINH

TOÀN TẬP

2

1924 - 1929

Xuất bản lần thứ ba

NHÀ XUẤT BẢN CHÍNH TRỊ QUỐC GIA - SỰ THẬT
HÀ NỘI - 2011

LỜI GIỚI THIỆU TẬP 2

Tập 2 của bộ sách *Hồ Chí Minh Toàn tập*, xuất bản lần thứ ba, giới thiệu những tác phẩm do Nguyễn Ái Quốc viết từ năm 1924 đến năm 1929, tính từ khi Người từ Liên Xô tới Quảng Châu (Trung Quốc) hoạt động đến trước khi thành lập Đảng Cộng sản Việt Nam. Đây là khoảng thời gian không dài nhưng có nhiều sự kiện lịch sử quan trọng đối với phong trào cách mạng thế giới cũng như ở nước ta và đánh dấu những bước phát triển mới của quá trình hình thành tư tưởng Hồ Chí Minh.

Trên cương vị là phái viên của Quốc tế Cộng sản, Nguyễn Ái Quốc đã tiến hành việc truyền bá chủ nghĩa cộng sản vào châu Á nói chung và Đông Dương nói riêng, theo dõi và chỉ đạo phong trào cách mạng ở một số nước, góp phần quan trọng vào sự phát triển của chủ nghĩa cộng sản và phong trào đấu tranh giải phóng dân tộc ở các nước thuộc địa, phụ thuộc ở phương Đông. Những năm 1924 - 1929 cũng là thời gian Nguyễn Ái Quốc trực tiếp chuẩn bị về chính trị, tư tưởng và tổ chức cho sự ra đời của Đảng Cộng sản Việt Nam.

Nguyễn Ái Quốc đã tiến hành những nhiệm vụ cao cả đó trong điều kiện hết sức khó khăn và phức tạp của tình hình cách mạng thế giới và trong nước. Đó là việc Quốc tế thứ hai đã bộc lộ rõ sự thỏa hiệp với giai cấp tư sản để chống lại giai cấp vô sản và nhân dân các nước thuộc địa, phụ thuộc. Đảng Xã hội Pháp đã cử A.C. Varen nhậm chức Toàn quyền Đông Dương để tìm cách đàn áp phong trào yêu nước của

nhân dân ba nước Đông Dương. Giai cấp tư sản non yếu ở các nước thuộc địa và phụ thuộc đã tỏ ra không đủ sức đảm đương được vai trò lãnh đạo trong sứ mệnh giải phóng dân tộc của nước mình trước những thủ đoạn đàn áp và lừa bịp của chủ nghĩa đế quốc, thực dân làm cho khuynh hướng cải lương, thoả hiệp ngày càng biểu hiện rõ, thậm chí một bộ phận giai cấp tư sản ở một số nước gắn bó lợi ích với chủ nghĩa đế quốc đã phản bội, đầu hàng và phản cách mạng. Cuộc phản biến của Tưởng Giới Thạch ở Trung Quốc (tháng 4-1927), nơi Nguyễn Ái Quốc hoạt động trong thời gian này, là một ví dụ điển hình. Ở trong nước, vào thời đoạn này, mặc dù cuộc đấu tranh của nhân dân ta chống lại thực dân Pháp vẫn tiếp tục nổ ra nhưng chưa thoát khỏi sự khủng hoảng sâu sắc về lãnh đạo và đường lối cứu nước.

Bên cạnh những khó khăn trên, tình hình cách mạng thế giới và trong nước cũng có những thuận lợi nhất định. Đó là việc Quốc tế thứ ba (Quốc tế cộng sản) mở rộng tầm ảnh hưởng và quan tâm hơn đối với phong trào giải phóng dân tộc trên thế giới, đặc biệt là ở châu Á, trong đó có Đông Dương. Cùng lúc, sự trưởng thành trên các phương diện của giai cấp công nhân nước ta, nhất là từ cuộc bãi công có tổ chức của công nhân xưởng sửa chữa tàu thủy Ba Son (Sài Gòn) tháng 6-1925, đánh dấu sự chuyển biến bước đầu của giai cấp công nhân Việt Nam từ đấu tranh tự phát sang đấu tranh tự giác, đã làm cho phong trào yêu nước của nhân dân ta có thêm những nhân tố, sắc thái và bước phát triển mới. Mặc dù các cuộc vận động cứu nước trước đó do các sĩ phu yêu nước khởi xướng đã bị suy yếu nhưng phong trào đấu tranh của nhân dân ta vẫn được duy trì và bùng phát mạnh mẽ, tiêu biểu như phong trào đấu tranh đòi thả Phan Bội Châu và lễ tang Phan Chu Trinh. Chính từ các phong trào này đã sinh ra một thế hệ những nhà cách mạng trẻ tuổi, dưới sự dẫn dắt của Nguyễn Ái Quốc, hướng theo chủ nghĩa cộng sản và đã trở thành những nhà cách mạng tiên phong của cách mạng Việt Nam. Tình hình trên

chính là cơ sở thực tiễn cho việc hình thành những quan điểm cơ bản của Nguyễn Ái Quốc về cách mạng Việt Nam ở giai đoạn này.

Từ sau tháng 6-1925, với sự ra đời và hoạt động mạnh mẽ của Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên do Nguyễn Ái Quốc thành lập, đã làm cho phong trào yêu nước ở nước ta chuyển biến mạnh mẽ, tạo ra những điều kiện căn bản cho sự ra đời của Đảng Cộng sản Việt Nam vào đầu năm 1930.

Những tài liệu được công bố trong tập 2 này cho thấy bước phát triển mới trong quá trình hình thành tư tưởng Hồ Chí Minh và công lao của Người đối với dân tộc, giai cấp và phong trào cách mạng thế giới. Trước hết, đó là sự phê phán của Nguyễn Ái Quốc đối với những nhận thức chưa đầy đủ về vấn đề dân tộc và vấn đề thuộc địa trong các đảng cộng sản ở một số nước châu Âu và việc Người tăng cường tố cáo những tội ác man rợ của chủ nghĩa thực dân đối với các dân tộc thuộc địa. *Bản án chế độ thực dân Pháp* là một tác phẩm nổi bật của Nguyễn Ái Quốc được xuất bản trong thời gian này thể hiện rõ nét những nội dung đó. Tác phẩm nêu rõ những tội ác khủng khiếp của chế độ thực dân ở các nước thuộc địa biểu hiện trên tất cả các phương diện kinh tế, chính trị, xã hội, văn hóa nhằm bóc lột nhiều nhất, áp bức triệt để nhất và đi tới tiêu diệt người bản xứ trên cả phương diện sinh học và tinh thần. Đó là sự tàn bạo của những kẻ cai trị, được gọi là “những nhà khai hóa”, với những thủ đoạn bóc lột trắng trợn, ác độc như thuế máu và dầu độc bằng rượu cồn, đồng thời duy trì xã hội trong vòng ngu dốt kết hợp với sự thống trị của tôn giáo ngoại lai và cuối cùng là đàn áp bằng súng đạn.

Nối tiếp *Bản án chế độ thực dân Pháp* là tác phẩm *Chủng tộc da đen* của Nguyễn Ái Quốc lần đầu tiên được công bố trong lần xuất bản thứ ba này. Tác phẩm *Chủng tộc da đen* không chỉ là bản án dành cho chế độ phân biệt chủng tộc đối với người da đen mà còn là bản án chung cho cả chế độ phân biệt chủng tộc đối với tất cả những người da màu trên hành

ting chúng ta. Tác phẩm này cho loài người thấy rõ thực chất của cái gọi là *tự do, bình đẳng, bác ái* của chủ nghĩa tư bản thực ra chỉ là sự *tự do cướp bóc và giết chóc*, là *chế độ nô lệ đương đại, những lò sát sinh* mà sự phân biệt chủng tộc với “hành xử kiểu Linsơ” không chỉ diễn ra ở Mỹ mà còn diễn ra trên thực tế, dưới các hình thức khác nhau và không chỉ dừng lại ở việc bóc lột, cướp bóc, hành hạ, giết chóc tùy tiện đối với con người mà còn hủy diệt đối với môi trường sống ở tất cả các nước thuộc địa, phụ thuộc. Nguyễn Ái Quốc viết: *“thực ra cuộc sống của nhân dân các nước bị áp bức thuộc địa, cuộc sống của những người da đen, da vàng và nâu, còn mất quyền và nặng nề hơn nhiều. Không thể miêu tả, không thể nói hết được”* (tr. 429). Người chỉ rõ: *“Chế độ thực dân ngày nay nghìn lần vô nhân đạo, khủng khiếp và tội lỗi hơn so với chế độ nô lệ. Nó dẫn tới sự hủy diệt nhân dân các thuộc địa”* (tr. 408).

Với tác phẩm *Chủng tộc da đen* - bản án chế độ phân biệt chủng tộc ở các nước thuộc địa, phụ thuộc, Nguyễn Ái Quốc đã chỉ rõ rằng, cùng với cuộc đấu tranh anh dũng bất chấp thất bại của những người sống trong *“tăm tối, khiếp nhược và lạc hậu, không có khái niệm gì về tổ chức quân sự, rách rưới gần như ở trần, hầu như không có vũ khí gì cả”*, giai cấp vô sản quốc tế phải *“đứng lên thành một mặt trận thống nhất theo gương của Liên Xô, bảo vệ quần chúng lao động ở các nước thuộc địa và nửa thuộc địa bị cùng cực và đau khổ bởi bọn đế quốc quốc tế”* (tr. 449).

Tuyên án chung cho chế độ thực dân và chế độ phân biệt chủng tộc trên thế giới, Nguyễn Ái Quốc viết: *“... mọi chế độ thực dân đế quốc đều tiêu diệt hết các nòi giống bản xứ, và muốn cứu vãn những nòi giống này, ta phải lật đổ chủ nghĩa đế quốc!”* (tr. 371).

Trong giai đoạn này, bước phát triển mới của tư tưởng Hồ Chí Minh thể hiện rõ nét qua tác phẩm *Đường cách mệnh*, được tập hợp và xuất bản từ những bài giảng của Nguyễn Ái Quốc cho các khóa huấn luyện học viên của Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên. *Đường cách mệnh* đã trình bày